

Голас Радзімы

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЯ СЕКЦЫІ КАМІТЭТА ЗА ВЯРТАННЕ НА РАДЗІМУ
І РАЗВІЦЦЕ КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЕЙ З СУАЧЫННІКАМІ

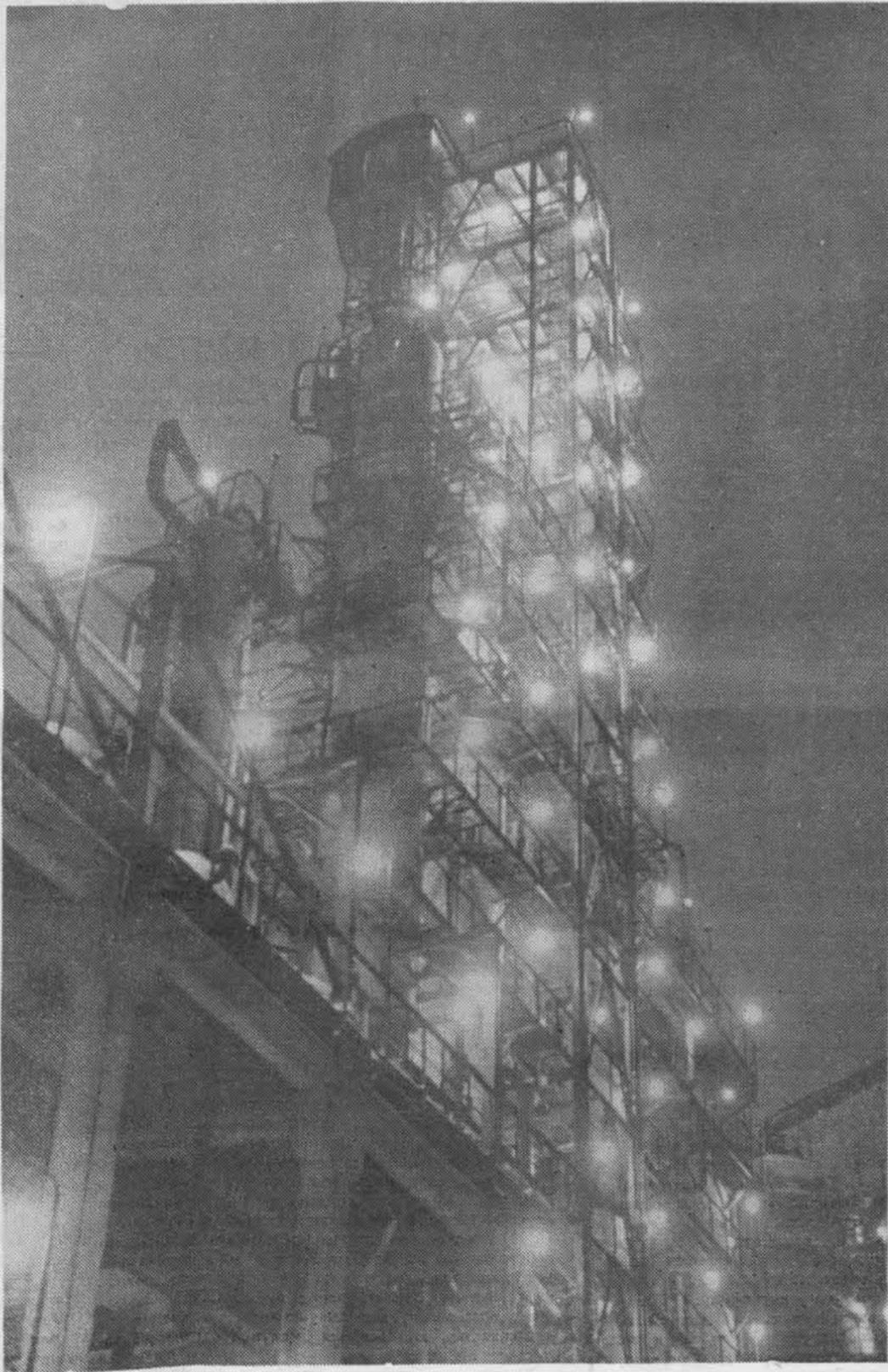
№ 14 (699)

Люты 1963 г.

Год выдання 9-ы

ПЕРАГАВОРЫ Ў ЖЭНЕВЕ І ВЫБУХІ Ў НЕВАДЗЕ

Ёсць беларускі бензін!

У полацкіх нафтабудаўнікоў вялікае свята. Тэхналагічная ўстаноўка выдала першы беларускі бензін.

Чорная нафта імкліва ідзе па трубаправодах да атмасферна-вакуумнай трубчаткі. Вось уздрыгнулі стрэлкі. Яны паведамілі, што ўстаноўка выйшла на рэжым. Приборы дакладна паказваюць расход сыравіны, рэгенератаў, ціск, выслабленне нафты ад вады і солей. Нарэшце, усё гатова. Позірк і інжынераў і аператараў накіраваны на шматлікія электронныя і аўтаматычныя прыборы, якія ўказваюць канчатковы вынік вялікай напружанай працы шматтысячнага калектыву нафтабудаўнікоў. Апошнія хваляючыя мінулы. І раптам чуюцца радасныя воклічы: «Бензін пайшоў!».

НА ЗДЫМКУ: сэрца Полацкага нафтагазанта — атмасферна-вакуумная трубчатка ноччу.

ВІЗИТ МІРУ І ДРУЖБЫ

У Маскву з дзяржаўным візітам прыбыў кароль Лаоса Яго Вялікасць Шры Савант Ватхана. Яго суправаджаюць прэм'ер-міністр кааліцыйнага ўрада прынц Сувана Фума, сын караля — прынц С. Саванг, міністр замежных спраў К. Фалсена, міністр інфармацыі, прапаганды і турызму Ф. Вангвіціт, міністр грамадскіх работ і транспарту Н. Сананікон і іншыя афіцыйныя асобы.

Сустрэць караля Лаоса і яго спадарожнікаў на Унуаўскім аэрадром прыбылі Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР Л. І. Брэжнэў, Старшыня Савета Міністраў СССР М. С. Хрушчоў, першы намеснік Старшыні Савета Міністраў СССР А. М. Касыгін і А. І. Мікаеў і іншыя афіцыйныя асобы, шматлікія прадстаўнікі працоўных Масквы.

ПРЫЗНАННЕ НОВАГА ўРАДА

У адказ на зварот новага ўрада Іракскай Рэспублікі да ўрада СССР аб дыпламатычным прызнанні паслу Савецкага Саюза ў Багдадзе М. Д. Якаўлеву даручана заявіць, што Савецкі ўрад будзе і ў далейшым падтрымліваць дыпламатычныя адносіны з Іракскай Рэспублікай у інтарэсах далейшага развіцця дружбы і ўсебаковага супрацоўніцтва, якія склаліся паміж нашымі краінамі, і прызнае новы ўрад Ірака.

Лекавыя воды

У санаторыі імя Леніна г. Баруйска адкрыта ленавая мінеральная вада. Хутка будзе пачата будаўніцтва водагразелячэбніцы. На глыбіні 191 метра выяўлена другая крыніца, аналагічная крыніцы № 1 курорта Трускавец і ікзюсім мінеральным водам.

У Жэневе ўзнавіў сваю работу Камітэт 18 дзяржаў па раззбраенню. З дзейнасцю гэтага камітэта народы свету звязваюць свае гарачыя надзеі на спыненне гонкі ўзбраенняў і ў тым ліку на спыненне выпрабаванняў ядзернай зброі. Пазіцыя Савецкага Саюза і раду іншых членаў камітэта адкрывае ўсе магчымасці для вырашэння надзвычайных праблем сучаснасці.

У прыватнасці, крокі, прынятыя Савецкім урадам, стварылі самыя спрыяльныя перспектывы для заключэння пагаднення аб спыненні ядзерных выпрабаванняў. Нягледзячы на тое, што для кантроля за забаронай ядзерных выпрабаванняў зусім дастаткова нацыянальных сродкаў выяўлення выбухаў, Савецкі ўрад пайшоў насустрач пажаданням урада ЗША і пагадзіўся на правядзенне двух-трох інспекцый у год, а таксама на ўстаўленне аўтаматычных сейсмічных станцый на тэрыторыі кожнай з ядзерных дзяржаў. У час студзені перагавораў у Нью-Йорку і Вашынгтоне паміж прадстаўнікамі СССР, ЗША і Англіяй былі таксама ўлічаны меркаванні ЗША па пытанню аб месцах размяшчэння аўтаматычных станцый. Амерыканскаму боку была прадстаўлена інфармацыя аб сейсмічных умовах на тэрыторыі СССР. Нарэшце, Савецкі Саюз пагадзіўся на правядзенне інспекцый (у межах штогодняй квоты) не толькі ў сейсмічна актыўных раёнах, але і там, дзе землетрасенні бываюць рэдка.

Аднак заходнія дзяржавы, ледзь Савецкі Саюз зрабіў крок насустрач іх жа ўласным прапановам, пачалі зараз жа падавацца назад. Іменна на гэту акалічнасць справядліва ўказала днямі англійская газета «Трыбюн», якая пісала: «Як толькі Савецкі Саюз прыняў прынцып інспекцый, Злучаныя Штаты адступілі».

Факты неабвержна сведчаць, што Злучаным Штатам патрэбна бачнасць дыпламатычнай актыўнасці, а не яе станоўчыя вынікі. Вымушаныя пайсці на абмен пасланямі і на неафіцыйныя перагаворы, ЗША ў той жа час рыхтавалі новую серыю ядзерных выпрабаванняў. І вось 8 лютага, дэманстравана ігнаруючы рэзалюцыю Генеральнай Асамблеі ААН ад 7 лістапада 1962 г., якая заклікала не праводзіць ядзерных выпрабаванняў з 1 студзеня 1963 года, Злучаныя Штаты пачалі ў штаце Невада новыя падземныя ядзерныя выбухі. Зусім відавочна, што гэтыя выбухі моцна ўскладняюць дзейнасць Камітэта 18 краін і абцяжарваюць дасягненне пагаднення аб забароне ядзерных выпрабаванняў.

У адзеле друку МЗС СССР

У сувязі з правядзеннем у апошні час амерыканскай радыётэлевізійнай кампаніі «Нэйшнл бродкастынг кампані» серыі злосных антысавецкіх перадач, якія груба скажаюць савецкую рэчаіснасць і ляўна разлічаны на тое, каб выклікаць у насельніцтва ЗША варожыя пачуцці ў адносінах да Савецкага Саюза, аддзел друку МЗС СССР прапанаваў кампаніі «Нэйшнл бродкастынг кампані» закрыць яе карэспандэнцкі пункт у Маскве. Карэспандэнту кампаніі «Нэйшнл бродкастынг кампані» ў Маскве паведамлена, што ён павінен пакінуць Савецкі Саюз.

У БРУСЕЛІ адкрылася выстаўка аўтамабіляў, у якой удзельнічаюць 340 фірм розных краін свету.

Знамянальна, што першым аўтамабілем, прададзеным на выстаўцы, была наша «Волга», да якой асабліваю цікавасць праяўляюць бельгійскія аўтааматары.

Попыт на легкавыя аўтамабілі савецкай вытворчасці расце. Калі два гады назад у Бельгіі было прададзена ўсяго 240 савецкіх аўтамабіляў, то ў 1962 годзе ўжо 2 270. Фірма, якая займаецца продажам савецкіх аўтамабіляў, мае намер павялічыць іх закупку.

«ВОЛГА» — ПЕРШАЯ

«МАРС-1» у палёце

Са станцыяй «Марс-1» былі праведзены чарговыя сеансы радыёсувязі. Па тэлеметрычнаму каналу з борта станцыі была прынята навуковая інфармацыя.

На 9 гадзін маскоўскага часу 13 лютага станцыя «Марс-1» знаходзілася ад Зямлі на адлегласці 59 мільёнаў 460 тысяч кіламетраў. Скорасць аддалення станцыі ад Зямлі ў цяперашні час роўная 12,7 кіламетра ў секунду.

ДАЧКА НАРОДА

Пашталён добра ведае гэты дом у вёсцы Вугалеўшчына Віцебскай вобласці. Шырмаў сюды нярэдка прыходзіць больш, чым ва ўсю вёску, прычым з самых аддаленых куткоў краіны. Пішучы Валянціне Пракопаўне Кароткай калгаснікі, вучоныя, рабочыя, салдаты і нават дзеці.

І вось зараз, калі я гутару з ёй, пашталён зноў прыносіць пошту. Сярод пісьмаў тэлеграма з Оршы: дырэктар Ільнокамбіната дзякуе Валянціне Пракопаўне за выдатны лён, які вырабілі члены яе звяна. Прыемная тэлеграма. Узрадавалася Валянціна Кароткая і пісьму ад сваіх сяброў, Герояў Сацыялістычнай Працы Нілавай і Каралёвай з Калінінскай вобласці.

— Сягоння ж адкажу ім, — усміхнулася звенявая, адкладваючы ў бок дарагое пісьмо.

Пашталён, развітаўшыся, пайшоў. Хутка вярнулася са школы Вера, самая малодшая ў сям'і Кароткіх. Валянціна Пракопаўна тут жа стала распытваць у дачкі аб школьных справах. Не, не для формы. Кароткая — часты госьць у мясцовай Азярыцкай школе, яе цікавіць не толькі лён, калгас, а і будні

дзетвары. Задумалі нека ў Азярцах арганізаваць школьны музей, і Валянціна Пракопаўна прыняла самы актыўны ўдзел у добрым пачыне. Сама перадала ў музей некалькі цікавых экспанатаў.

Але, вядома, бліжэй за ўсё для Кароткай справы калгасныя. Бо іменна ён, беларускі лёндаўгунец, праславіў на ўсю краіну працавітую жанчыну.

Усякая работа спорыцца, калі яна па сэрцу. А такую работу Валянціна Пракопаўна знайшла ў Ільноводчым звяне. З таго часу разам з блакітным Ільном і сталі расцвітаць яе таленты.

Звяно, якім кіруе Валянціна Кароткая, ужо некалькі гадоў вырошчвае не толькі лён, але і кукурузу. А пасля таго, як звенявая вярнулася з нарады перадавікоў сельскай гаспадаркі ў Мінску, дзе выступаў Мікіта Сяргеевіч Хрушчоў, вырашыла вырошчваць цукровыя буракі. І іншых стала гораха агітаваць за гэту выдатную, хоць і новую на нашай зямлі культуру. Але ўсё ж галоўнымі клопатамі членаў звяна застаецца лён. Куды толькі не ездзіла Валянціна Пракопаўна, каб навучыцца са-

мала з рук главы Савецкага ўрада Мікіты Сяргеевіча Хрушчова.

Валянціна Пракопаўна паранейшаму кіруе звяном, вырошчвае ўсё лепшыя ўраджай, вучыць свайму майстэрству іншых. З яе думкай лічацца цяпер нават вучоныя, яны не раз запрашалі калгасніцу на свае сесіі.

На долю сціплай працаўніцы выпаў вялікі гонар быць выбранай дэпутатам Вярхоўнага Савета СССР. Да абавязкаў маці двух дзяцей, звенявой, прыбавіліся яшчэ і дзяржаўныя клопаты. І людзі, якія выбралі яе сваім прадстаўніком у

савецкі парламент, задаволены. ...Нядаўна вярнуўся з Бабініцкай школы механізацыі сын Валянціны Пракопаўны Міхал, дужы хлопец, усім надобны на маці. Гэта па яе парадзе ён стаў працаваць трантарыстам тут жа, у калгасе «XVIII партз'езд». Цяпер кожную раніцу на работу з гэтага дома выходзяць тры: Валянціна Кароткая, яе муж Міхал і іх сын Міхал. А падрасце малодшая дачка Вера, тады іх будзе ўжо чацвёрка. Яна ўжо цвёрда вырашыла, што пойдзе па шляху маці, стане вырошчваць лён.

Я. САДУСКІ.

Талачынскі раён.

ТЫ ЗА УСЁ ДАРАЖЭЙ, РАДЗІМА!

Мне давалося гутарыць з маімі землякамі, якія наведлі бацькаўшчыну пасля доўгіх год разлукі з ёй. Я запісаў і прыводжу ніжэй іх выказванні.

Е. КАРКЛІН, журналіст.

М. В. ГОРОХ:

«СЭРЦАМ З ТАБОЙ, БЕЛАРУСЬ!»

Больш васемнаццаці год я не была на Радзіме. Нарадзілася ў вёсцы Заполле Клічаўскага раёна Магілёўскай вобласці. У гады Вялікай Айчыннай вайны лёс закінуў мяне ў Германію. І вось толькі летам мінулага года разам з мужам і дачкой прыехала ў Заполле. Убачыла, якія вялікія змены адбыліся на маёй Радзіме.

Добра жывуць савецкія людзі, мае землякі. Яны будуць шчаслівае жыццё. Вёска Заполле электрыфікавана. У кожнай хаце радыё, ёсць і тэлевізары. Усё гэта сведчыць аб добрым матэрыяльным і культурным узроўні маіх землякоў.

Мне асабліва хочацца падкрэсліць вялікія клопаты, якія праяўляюць Камуністычная партыя і Савецкі ўрад аб выхаванні падрастаючага пакалення. Савецкія дзеці — самыя шчаслівыя ў свеце.

Мне давалося неаднаразова сустракацца з эмігрантамі, якіх лёс, як і мяне, закінуў на чужыну, размаўляць з імі. У кожнага з іх вялікае жаданне паехаць на Радзіму, паглядзець, як яна квітнее, багацее. Кожная вестка, якая ідзе з Радзімы, кожная перамога савецкага народа ў барацьбе за камунізм, натхняе нас на барацьбу за мір і дружбу паміж народамі, супраць падпальшчыкаў вайны.

Сэрцам сваім я заўсёды з табой, Беларусь!

Н. ІВАНОВА:

«Я БАЧЫЛА ГЭТА»

У 1943 годзе, калі мяне вывозілі на работу ў фашысцкую Германію, горад Магілёў быў разбураным у поўным сэнсе слова. У раёне Лупалава (прыгарад Магілёва) уцалела ўсяго некалькі дамоў. А зараз, калі праз 19 год прыехала ў Магілёў, я не пазнала ні самога горада, ні яго ўскраін. Цудоўны, прыгожы горад! Будаўніцтва ў Савецкім Саюзе надаецца вялікай увага. Савецкія людзі з кожным годам атрымліваюць усё больш і больш добраўпарадкаваных кватэр, тэатраў, палацаў культуры, школ, спартыўных збудаванняў.

Скажу шчыра, едучы на Радзіму, у Беларусь, я ў якойсьці меры знаходзілася пад уражаннем хлуслівай прапаганды, якая вядзецца ў Бельгіі, як і ў кожнай капіталістычнай краіне. А вось калі пабачыла сваімі вачыма жыццё маіх суайчыннікаў, то пераканалася ў тым, як капіталісты нахабна на распаўсюджаюць няпраўду аб СССР. Савецкія людзі не «рабы камунізма», не «лапатнікі-сярмяжнікі», а шчаслівыя будаўнікі светлага і радаснага жыцця.

Хочацца да гэтага выказвання дадаць яшчэ некалькі слоў. Як бы нахабна ні хлусіла заходняя прапаганда аб Савецкім Саюзе, як бы імперыялісты ні раздзівалі ваенны псіхоз, але ім ніколі не пасеяць сям'я раздору паміж народамі міру. Працоўныя капіталістычных краін з пачуццём вялікай паважання да Савецкай краіны.

ЛЬЕЦЦА ЧАРОЎНАЯ МЕЛОДЫЯ

трэцяга класа, пад кіраўніцтвам педагога Пятра Віктаравіча Чубіса авалодавае мелодыйныя песні «Если б гармошка умела» кампазітара Леліна. Пётр Віктаравіч сам бярэ баян і праігрывае песню. Света ўважліва слухае. На гэты раз мелодыя ў яе гучыць больш дакладна, упэўнена перамяшчаюцца па клавіятуры пальцы.

У класе фартэпіяна заняткі вядзе старэйшы педагог, завуц школы Галіна Сцяпанюна Шыёнак, а побач з другіх

Л. М. МАЛЕЕВА:

«ГОРКІ ХЛЕБ НА ЧУЖЫНЕ»

Цяжкі шлях давалося прайсці пасля таго, як мяне ў 1942 годзе гітлераўцы вывезлі на работу ў Германію. Горкі, вельмі горкі хлеб на чужыне. Доўга даводзілася шукаць работы і ў Германіі, і ў Італіі. Але я ніколі не забывала аб сваёй Радзіме, заўсёды памятала аб Беларусі, дзе прайшло маё дзяцінства, дзявочыя гады, дзе засталася мае бацькі. Прыгадваю, як многія гаспадары ў Італіі, да якіх я звярталася, каб атрымаць хоць якую-небудзь работу, прапаноўвалі мне, каб я напісала паклёп на маю Радзіму. «Тады і ат-

рымаеш работу і кавалак хлеба», — казалі яны. Але я адказвала: «Чалавек, які нарадзіўся і вырас у Савецкай краіне і пазнаў шчасце свабоднага жыцця, ніколі не скажа аб ёй дрэннага слова. Радзіма — даражэй за ўсё на свеце!»

НА ЗДЫМКАХ: М. Гарох (другая злева на ніжнім здымку) і яе муж Люсьян, бельгійскі машыніст (першы справа на верхнім здымку), сярод чыгуначнікаў Магілёўскага паравознага дэпо.

ЧЫГРЫНСКАЯ АДЗІНАЦЦАЦІГАДОВАЯ

Чыгірынка — вялікая, але досыць аддаленая вёска. Ад горада Бабынска яна знаходзіцца ў 55 кіламетрах. З даўніх часоў у Чыгірынцы існавала школа. Калісьці гэта была царкоўна-прыходская, потым пачатковая школа, сямігодка і, нарэшце, дзесяцігодка, якая ў мінулым годзе была ператворана ў адзінаццацігодку.

У людзей, якія ў розны час вучыліся ў Чыгірынцы, розныя ўспаміны аб школе. Перад вайной сямігодка размяшчалася ў вялікім драўляным доме, акружаным ліпамі і кустамі чаромхі. Адрозна пасля акупацыі на месцы спаленай школы адбудавалі новую, але меншую. Яна не магла ўмясціць усе сем, а затым і дзесяць класаў.

А цяпер у «маленькай школе» — вытворчыя майстэрні, а побач узвышаецца двухпавярховая цагляная прыгажуня. Адрозна за школай вялікі фруктовы сад, пасаджаны ў мінулыя гады вучнямі і настаўнікамі.

Светлыя ўтульныя класы, кабінеты фізікі, хіміі, біялогіі, фізкультурная зала, выдатная гардэробная, прасторныя калідоры, паравое ацяпленне, электрычнае святло — усё тут, як у добрай гарадской школе, толькі за празрыстымі шыбамі вясковы пейзаж. З вокан відаць прастора лугоў, бліскучая гладзь Друці, калгасныя палі і лясы.

З вялікай ахвотай ідуць раніцай у сваю новую школу вучні, з асаблівай стараннасцю працуюць настаўнікі. Усіх радуецца перамены да лепшага, але асабліва хваляюць яны тых настаўнікаў, якія калісьці самі вучыліся тут.

У розны час скончылі Чыгірынскую школу выкладчык беларускай мовы В. І. Кечык, выкладчыца рускай мовы П. І. Кмосава, гісторык В. І. Кавалёва, настаўніца пачатковых класаў В. П. Касцюкевіч і іншыя. Зусім нядаўна была вучаніцай Кмосавы Ліля, захаплася фізікай. І вось Ліля Іванаўна пасля заканчэння Магілёўскага педінстытута выкладае ў роднай школе любімы прадмет.

Дырэктарам школы працуе таксама мясцовая жанчына Марыя Паўлаўна Еўрасава, родам з суседняй вёсцы Нямкі. У дзяцінстве Еўрасава бабывала ў Амерыцы, куды бацькі яе выехалі на пошукі лепшай долі. Амерыканскія ўражанні яе звязаны з успамінамі аб беспрытульнасці і нястачы, якія прыйшлося перажыць сям'і Еўрасавых за акіянам. Сустрэча з лепшай доляй адбылася, але ўжо на Радзіме. Марыя Паўлаўна скончыла педагогічны інстытут і ўжо многа год працуе ў родных мясцінах. Яе спецыяльнасць — беларуская мова і літаратура.

Кіраваць школай — цікавая, але складаная і адказная справа. Умовы для навучання ў Чыгірынскай

школе выдатныя, але ж і патрабаванні да выпускнікоў жыццё прад'яўляе сур'ёзныя. Частка вучняў пакідае школу пасля заканчэння васьмігодкі. Некаторых вабяць новыя месцы, новабудулі. Валодзя Гузьялевіч збіраецца паступіць у энергетычны тэхнікум у Светлагорску, Оля Кечык марыць аб медыцынскім вучылішчы.

У розных кутках рэспублікі і краіны вучацца і працуюць выпускнікі Чыгірынскай школы. Але ў апошнія гады большасць выпускнікоў школы застаецца ў роднай вёсцы. Зусім не абавязкова ехаць у далёкія дарогі, каб сустрэцца са сваёй марай, са сваім юнацкім ідэалам. Новае, рамантычнае крохчыць сюды ў вёску, на вачах мяняючы і быт людзей і іх працу.

На ўзгорку над Друццю, якраз насупраць школы, узвышаецца стройны будынак Чыгірынскай электрастанцыі, побач плаціна са шлюзам, вялізнае вадасховішча. Электрычнасць не толькі нясе святло ў школу, у клуб, у хаты калгаснікаў, але і мяняе характар працы ў сельскай гаспадарцы. Усё большая патрэба адчуваецца ў адказных спецыялістах, узброеных ведамі. Іменна такімі спецыялістамі будуць выпускнікі адзінаццацігадовага класа — механізатары, паляводы, заатэхнікі, якіх чакаюць на палях і фермах мясцовай гаспадаркі.

Чыгірынская школа стала і своеасаблівым культурным цэнтрам. Працуе ў вёсцы клуб, дзе заўсёды можна паглядзець новы фільм, канцэрт самадзейнасці ці прыездных артыстаў, але вечары школьнай самадзейнасці заўсёды прыцягваюць увагу вясцоўцаў. Прыемна ў светлай утульнай зале пасядзець, паглядзець і паслухаць, як весела спяваюць, дэкламуюць, танцуюць і паказваюць свае спектаклі вучні — дзеці і ўнукі жыхароў Чыгірынкі. Радасна ім, што дзеці растуць жыццярадаснымі, бадаёрымі, культурнымі людзьмі.

Т. КАПЫТОК.

СА сцен прасторных і светлых калідораў гэтага будынка глядзяць партрэты вялікіх чароўнай музыкі Бетховена і Моцарта, Глінкі і Чайкоўскага, Шостаковіча і Дунаеўскага. Гэта новая музычная школа, якую атрымалі ў пачатку навучальнага года юныя барысаўчане.

...Ідуць заняткі. Педагог Уладзімір Паўлавіч Вячэрскі праводзіць урок па гісторыі музыкі. Хлопчыкі і дзяўчынкі ўважліва глядзяць на дошку, затым схіляюцца над нотамі. Яны пішуць слухавы дыктант. Света Завалокава, вучаніца

рэктар школы Пётр Якаўлевіч Клопаў, бацькі, што прыйшлі ў школу. Шасці лепшым музыкантам прысуджаюцца прэміі.

Многа сіл і творчай энергіі аддаюць педагогі выхаванню дзетвары. Паспяхова закончана другая чвэрць навучальнага года. 199 навучэнцаў атрымалі па спецыяльнасці ацэнкі «4» і «5».

Сёмы выпуск рыхтуе школа. Многія з яе выпускнікоў працягваюць вучобу ў вучылішчах, працуюць у клубах і дамах культуры.

І. ЯКУШ.

У ЧЫМ ШЧАСЦЕ?

АДКАЗВАЕМ НА ПЫТАННІ ЗЕМЛЯКОЎ

У дні свят у сваіх пісьмах і тэлеграмах бліжнім мы жадаем ім шчасця ў жыцці. Гэта стала ўжо звычаем. Але што такое шчасце? На гэта пытанне можна пачуць самыя супярэчлівыя адказы. Адна бачаць яго ў працы, другая — у каханні, трэцяя — у здароўі і г. д. Аднак у гэтым няма ніякай супярэчнасці. Паняцце «шчасце» можна сфармуляваць, як здзяйсненне запавятных мараў чалавека, адчуванне паўнаты духоўных і фізічных сіл. Але паколькі мары людзей абумоўлены іх спосабам жыцця, уяўленне аб шчасці непазбежна носіць класавую афарбоўку.

Па-свойму, напрыклад, разуміюць:

На здымку: Т. С. Каленка ў час адпачынку.

Прыкладна год назад я ўжо выступаў у газеце «Голас Радзімы» з успамінамі аб маім жыцці ў Аргенціне і першым уражаннем ад савецкай зямлі. Але зараз мне хочацца выступіць яшчэ раз, раскажаць землякам за акіянам, што мяне ветліва і гасцінна прынялі савецкія людзі ў сваю сям'ю, што я з вялікім задавальненнем працую ў родных мясцінах, разам з маім народам будую камунізм. Праз газету я хачу перадаць сваім родным: Агафі, Веры, Любе, Анне, Пятру, сваім унукам, сёстрам і пляменнікам прывітанне і самыя найлепшыя пажаданні.

У апошнім годзе адбылося яшчэ многа радасных для мяне падзей. Пад свежым уражаннем раскажу аб адной з іх — адпачынку ў санаторыі «Беларусь» у Ждановічах. Пуцёўку мне далі бясплатна, ад прадпрыемства. Адпачыў я ў санаторыі, паправіўся, проста памаладзёў. Вечарам мае аднагодкі тэлевізар ідуць глядзець, у бібліятэку або ў шашкі гуляюць. А мяне больш цягне на танцы. Хочаце верце, хочаце не, але нават прэмію атрымаў за лепшае выкананне «казачка».

Былі ў нас цікавыя прагулкі па зімовым лесе, экскурсіі ў Мінск. Кармілі цудоўна, так што мы, ад'язджаючы, ад шчырага сэрца запісалі ў кнігу водгукаў сваю ўдзячнасць супрацоўнікам дома адпачынку.

Людзі былі таксама самыя розныя: рабочыя, калгаснікі, настаўнікі. Мне вельмі прыемна было з імі гутарыць на самыя розныя тэмы, ды і іх цікавіў мой не зусім звычайны лёс. Многа было ў мяне таварышаў, але асабліва пасябраваў я з маім суседам па пакоі Максімам Іванавічам Суржыкавым, клападушчыком з Нова-Беліцы. Зваў у госці прыязджаць, прыдзе лета — абавязкова збяруся.

Працую я зараз на лесагандлёвай базе стальяром. Зарабляю нядрэнна. Перад майскімі святамі атрымаў кватэру. На рабоце мяне паважаюць, выбралі членам прафсаюзнага камітэта.

Адна толькі ў мяне няздзейсненая пакуль яшчэ мара: абавязкова хачу быць у радах ленинскай Камуністычнай партыі.

Камуністы нашага прадпрыемства далі мне свае рэкамендацыі, і я маю ўсе падставы лічыць, што хутка і гэта мая мара збудзецца.

Трафім КАЛЕНКА.

мее шчасце капіталіст. Ён вымрае яго колькасцю золата, кожная манета з якога набрыняла потам і крывёю працоўных. Так, першая сусветная вайна забрала 10 мільянаў жыццяў, а сям'я Ракфелера аказалася «шчаслівай», паклаўшы ў банк 450 мільянаў долараў. Другая сусветная вайна знішчыла 27 мільянаў жыццяў, а Ракфелеры павялічылі свой сямейны бюджэт да 2 мільярдаў 127 мільянаў долараў. Для нас, савецкіх людзей, выхаваных у духу гуманізму і інтэрнацыяналізму, той сэнс, які ўкладаюць у разуменне шчасця капіталісты, — проста кашчунства. Мы лічым злачыствам на нашчасці і пакутах адных людзей будаваць дабрабыт іншых.

У свеце прыватнай уласнасці для сапраўднага чалавечага шчасця месца мала. Яно адбіраецца ў працоўных уладарамі грошай, якія купаюцца ў золце, тады як велізарная колькасць іншых, проста кажучы, галадае. Вось што піша, напрыклад, у сваім пісьме на радзіму наш зямляк П. В. Бурдыка, які жыве ў канадскім горадзе Манрэалі: «Тут існуе такі закон: калі чалавек памірае і да гэтага часу не купіў сабе месца

на могілках, то яго спальваюць. Калі ўсё ж ён будзе на іх пахаваны, то на яго магіле не будзе крыжа, а магіла захоўваецца толькі на працягу трох год».

Натуральна таму, што шчасце людзей працы немагчыма без барацьбы з капіталізмам. У гэтай барацьбе і знаходзіць сваё шчасце сотні тысяч рэвалюцыйна-рабочых і сялян. Вось чаму на пытанне «Ваша ўяўленне аб шчасці?» К. Маркс у свой час адказаў каротка і ясна: «Барацьба!»

Веліч сацыялістычнай краіны ў тым іменна і заключаецца, што яна нарадзілася і ўмацавалася ў барацьбе народа за сваё шчасце. Таму беззапаветнае служэнне Радзіме мы лічым сваім шчасцем. Пакутлівы і сумны лёс людзей, пазбаўленых такога шчасця.

У сваім вершы «Ліст да маці» ўраджэнец Бешанковіцкага раёна Віцебскай вобласці Ул. Станкевіч, які ў гады вайны трапіў у палон і цяпер жыве ў ФРГ, піша:

Цяпер я самотны — далёка ад краю.
Журботна праходзяць тут дні і гады.
Адно мяне крэпіць, што ў думках я маю:
Вярнуцца дадому — і толькі туды...

Толькі на Радзіме можна знайсці сваё шчасце. «Дзень вяртання на Радзіму», — піша віцяблянін А. Рыжыкаў, які пражыў доўгія гады ў ЗША, — назаўсёды застаецца ў маёй памяці як самы шчаслівы дзень».

Шчасце пазнаецца савецкімі людзьмі і ў працы, якая асветлена высакароднай мэтай: пабудовай камунізма. А гэта ў сваю чаргу — невычарпальная крыніца творчага натхнення і энтузіязму.

Уся наша краіна ведае Героя

Сацыялістычнай Працы П. В. Нектава. У баях з фашыстамі ён страціў ногі. Але нягледзячы на гэта, ён стаў адным з лепшых камбайнераў краіны. Вось што ён сказаў аб сваім подзвігу: «Калі гаварыць аб сабе, я не мог не вярнуцца да працы. І справа тут не ва мне самім, а ў нашым ладзе, у выхаванні нашых людзей. Ніхто не прымушаў мяне, інваліда, працаваць. Але без работы мне было вельмі сумна. Я пераканаўся ў тым, што для паўнаты чалавечага шчасця патрэбна праца. І вось, калі камбайн урэзаўся ў маслішчаныя, я адчуў, што слёзы сталі засцілаць вочы. Мара мая здзейснілася...»

У жаданні чалавека паляпшаць свой побыт няма нічога дрэннага. І гэта зусім не мяшчанства. Аб максімальным задавальненні патрэб нашых працоўных штодзённа клапаціцца Камуністычная партыя і Савецкая дзяржава. Мы не прыхільнікі голага стала ў кватэры. Важна толькі, каб усё гэта не засланяла асноўнага — грамадскага жыцця. Мяшчанства пачынаецца там, дзе імкненне да ажывы і асаблівых зручнасцей становіцца сінонімам шчасця.

Немагчыма шчасце і па-за грамадствам. Толькі ў калектыве магчымы поўны росквіт здольнасцей і дараванняў чалавека. Вось чаму савецкі чалавек ніколі не адчувае сябе адзіночым, ведаючы, што ў цяжкую гадзіну яму дапамогуць таварышы. Завод, фабрыка, калгас, школа — гэта адзіная савецкая сям'я. З'яўляцца часткай гэтай сям'і, садзейнічаць яе поспеху, адчуваць, што ты неабходны людзям, — вялікае шчасце. Аб гэтым добра сказаў у свой час М. Горкі. Звяртаючыся да сына,

ён пісаў: «Ты паехаў, а кветкі, пасаджаныя табой, засталіся і растуць. Я гляджу на іх, мне прыемна думаць, што мой сыночак пакінуў пасля сябе на Капры нешта добрае — кветкі. Вось каб ты заўсёды і ўсюды, усё сваё жыццё пакідаў для людзей толькі добрае — кветкі, думкі, слаўныя ўспаміны аб табе, — лёгкае і прыемнае было б тваё жыццё. Тады ты адчуваў бы сябе ўсім людзям патрэбным, і гэта пачуццё зрабіла б цябе багатым душой. Ведай, што заўсёды прыемнай аздаць, чым узяць».

Не можа быць у чалавека шчасця без чыстай і шчырай дружбы, кахання, моцнай сям'і, без дзяцей. Каханне — гэта вялікае ўпрыгожанне жыцця. Жыццё людзей, асветленае каханнем, невымяральна цікавейшае, больш шматграннае і поўнае.

Паняцце аб шчасці бясконца разнастайнае. Але ў нас, савецкіх людзей, ёсць адно самае будлівае агульнае шчасце — будаўніцтва камунізма, які сцвярджае на зямлі мір.

В. ЛАПЦЕНАК,
кандыдат філасофскіх навук.

Пошта сям'і Палятаевых

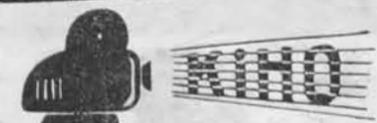
Невялікае разанскае сяло Каціна стала вядома на ўсіх кутках нашай краіны. Сюды ляццяць у гэтыя дні словы прывітання сям'і нацыянальнага героя Італі Героя Савецкага Саюза Федара Палятаева.

Прывітальнае пісьмо сям'і прыслаў міністр абароны СССР Маршал Савецкага Саюза Р. Я. Маліноўскі. Павіншаваў сям'ю героя адказны сакратар Савецкага Камітэта ветэранаў вайны Герой Савецкага Саюза А. Марэсьеў, зямляк героя кампазітар А. Новікаў.

Кандыдат у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР прафесар 3-й клінічнай бальніцы ў Мінску Тацяна Васільеўна БІРЬЧ.

АНТЫКАМУНІЗМ І «ПРАМЫВАННЕ МАЗГОЎ»

АДЗІН мудры чалавек заўважыў, што адзінае яшчэ вартае здзіўлення — гэта наша здольнасць здзіўляцца. Спакушанага кінагледца, тым больш кінакрытыка, здаецца, нічым ужо не здзівіш, асабліва, калі гутарка ідзе аб тых недарэчных і брудных агітках, дзе фігуруюць крывава-рука Масквы і іншыя аtryбуты антысавецкай прапаганды.

Але вось на экраны «вольнага» свету з'явіўся новы амерыканскі фільм «Манчжурскі кандыдат», побач з якім усе вядомыя «шэдэўры» гэтага жанру бляднеюць. Рэцэнзія, напісаная французскім журналі-

стам Клодам Тарарам, пачынаецца суцэльным крыкам здзіўлення. Ён ідзе з карціны ашаломлены, абражаны, прыніжаны, абураны. І сапраўды, ёсць ад чаго...

Гісторыя гэта, напісаная Джорджам Аксельродам і пастаўленая Джонам Франкенхаймерам, пачынаецца з вайны ў Карэі. Бравыя амерыканскія салдаты Шоу і Марка трапляюць у палон да «чырвоных», і тут каварны рускі прафесар (нешта сярэдняе паміж Чынгізханам і Тарасам Бульбай) робіць ім... прамыванне мазгоў. Вы, напэўна, не ведаеце, што гэта такое? Паведамляем навуковы эксперымент па метаду... Паўлава,

у выніку якога бедныя амерыканскія хлопцы становяцца паслухмянай зброяй інстытута Паўлава і Масквы. Шоу вяртаецца ў Амерыку, дзе яго чакае непрыемнасць: яго маці вышла замуж за нейкага сенатара Айзеліна, звязанага з Маккарці. Гэты гнусны тып, рэакцыянер і п'яніца, спрабуе прарвацца на пасаду прэзідэнта Амерыкі. Шоу жыве як быццам нармальным жыццём, зусім забыўшы аб інстытута Паўлава, але інстытут Паўлава не забывае пра яго. Час ад часу Масква дае ўмоўны сігнал, і небарака Шоу ўпадае ў транс і забівае людзей, якія трапляюцца яму пад

руку: свайго дырэктара, затым жонку, затым цесця. Вы запытаеце, магчыма, навошта гэта трэба Маскве?

На самай справе, навошта? Ды проста інстытут Паўлава правярае справнасць свайго робата, якога рыхтуе да больш сур'ёзнай палітычнай акцыі: да забойства нейкага сімпатычнага сенатара, саперніка Айзеліна на пасаду прэзідэнта. Такім чынам, Масква хоча, каб улада дасталася Айзеліну. Яшчэ адзін сюрпрыз: бо Айзелін жа — макарціст і рэакцыянер. Не верце: гэта толькі маскіроўка, на самай справе ён і яго жонка камуністы. Тым часам Марка, якому таксама прамылі

мазгі, але не так грунтоўна, як Шоу, вырашае выраптаваць свайго сябра. З дапамогай нескладанага заклінання Марка «пазбаўляе вядзьмарства» Шоу. Метад Паўлава зганьбаваны, ды яшчэ які! У рашаючы момант, атрымаўшы загад з Масквы, Шоу не толькі не выконвае яго, але забівае сваю маці і сенатара Айзеліна, «пазбавіўшы такім чынам Амерыку і свет ад Чырвонай Чумы»...

У такіх выпадках звычайна пішуць, што каментарый лішня. Але сё-то-е ўсё ж варта дадаць: па-першае, як піша французскі часопіс «Ле тан мадэрн», сцэнарый гэтага фільма быў папярэд-

не паказаны прэзідэнту Кенедзі, які не знайшоў у ім нічога абуральнага; па-другое, амерыканская кінакрытыка далучае «Манчжурскага кандыдата» да ліку лепшых фільмаў года; па-трэцяе, аўтары фільма прэтэндуюць на рэпутацыю «левых»... Як магло ўсё гэта здарыцца? Цяжка знайсці якое-небудзь разумнае тлумачэнне. Застаецца толькі меркаваць, як піша Клод Тарар, што аўтары фільма, падобна сваім героям, падвергліся «прамыванню мазгоў» — толькі не ў інстытута Паўлава, а ў ведастве нашчадкаў Маккарці...

[Літаратурная газета].

ГОРА-ФОКУСНІКІ

Вам падабаюцца фокусы? Выходзіць на сцэну мужчына ў цыліндры, і вы пагружаецеся ў свет чудаў. Ён выцягвае, скажам, з рукава кураня, накідае на яго хустку, узмах магічнай палачкі — і на вашых вачах кураня ператвараецца ў птушку. Забаўна, ці не праўда? Але што скажаце вы, калі адзін і той жа фокус вам будучы паказваць некалькі разоў? Згадзіцеся, тут пахне шарлатанствам.

Нешта падобнае рэгулярна адбываецца і ва ўстанове сумніцельнага характару, так названым «ураду БНР», члены якога зноў паўтарылі пастаноўку набіўшага аскаміну махінарскага рэву. Зроблена гэта было па ініцыятыве «прэзідэнта» без рэспублікі Абрамчыка. Ролі куранят-марыянэтак выконвалі яго «міністры» Ф. Кушал, В. Кендыш, В. Каян і Я. Запруднік.

Справа была так.
— Кушалі — загадаў Абрамчык. — Радуйся!
— Няма чаму, пан прэзідэнт.
— Радуйся, будзеш з гэтага часу старшынёй БНР.

— Кендыш!
— Да вашых паслуг, пан-сэр!
— Загадава быць табе віцэ-старшынёй і сакратаром фінансаў.

— Каян!.. Дзяржаўны скарбнік. А ты, Запруднік, — сакратар-інфарматар.

— Асмелюся запытаць, пан-прэзідэнт, — падаў голас адзін з камедыянтаў. — Урад перафарміраваны, ролі пераразмеркаваны, калі ласка, інфарміруйце аб новай праграме.

Абрамчык быў нямногаслоўным: грошай няма, а есці трэба... З гэтага часу міністраў фінансаў будзе два. Праграма ранейшая: першае — збор грошай, другое — улік грошай. Дэвіз: шырэй кішэн, эмігрант!

На гэтым шарлатаны з БНР разыйшліся. У сувязі з чым папярэджваем суайчыннікаў: сцеражыце кішэн, міністры Абрамчыка рушылі ў дарогу!

Антон КЛЯНОВІЧ.

У ЧАС канфлікту ў Карыбскім моры, калі мір знаходзіўся на вадаску ад катастрофы, рэдакцыя атрымала пісьмо ад нашага земляка з ЗША. Паддаўшыся буржуазнай прапагандзе, ён быў той думкі, што Савецкі ўрад, ідучы на ўступкі ў імя міру, нібы «капітуляваў».

Нядаўна мы атрымалі новае пісьмо гэтага земляка. Вось што ён піша цяпер, калі ўсю свету стала ясна, што толькі дзякуючы палітыцы Савецкага ўрада мір перамог:

«Адносна таго, што калісь я напісаў па кубінскаму пытанню, то вымушаны забраць свае словы назад. Пісаў я тады пад уплывам

ПРАБАЧЦЕ, ПАМЫЛЯЎСЯ...

крыўды за ўступкі. Аднак цяпер зразумей, што гэта была неразумная гарачка. Аказалася, што ніякай капітуляцыі Мікіта Сяргеевіч Хрушчоў не дапусціў. Свет жыве без вайны, кроў не льецца, Куба існуе. Дзякуючы развазе і разумнай палітыцы кіраўніка Савецкай дзяржавы, мір перамог. А што б здарылася, каб было інакш? Да гэтага часу ўжо ляжалі б у руінах найвялікшыя гарады на свеце, загінулі б дзесяткі мільёнаў людзей. Няма чаго і гаварыць, раізнае Мікіты Сяргеевіча Хрушчова было адным з самых правільных і разумных.

Але нам тады цяжка было ўсё гэта зразумець. У тых дні прыйшоў да мяне адзін чалавек з новай эміграцыі і заплакаў. «Не магу, кажэ, перанесці, калі пралетарыят капітулюе перад сусветным імперыялізмам». А тут прэса, радыё і тэлебачанне захламяюцца: «Большавікі спалохаліся, безагаворачна капітулявалі. Уцякаюць, як мышы з-пад скалоў». У час такой свістапаяскі не дзіва, што мы разгубіліся. Вось тады і напісаў я вам тое пісьмо. За гэта цяпер вас усіх, як і Мікіты Сяргеевіча, пе-

рапрошваю. Прабачце, памыліўся».

Застаецца да гэтага пісьма дадаць: добра, што нашы землякі перажываюць за лёс Радзімы, чалавечтва, што яны ганарацца Радзімай і ім цяжка бачыць яе пакрыўджанай. І калі яны памыляюцца, гэта нічога. Галоўнае, умець выпраўляць памылкі, як гэта зрабіў наш земляк Я. С. з ЗША.

„ЗЯЛЁНЫЯ ДУШЫ“

(Расказ эмігранта)

Паважаныя таварышы! Я ўжо не аднойчы збіраўся расказаць у газеце «Голас Радзімы», як мяне і маю сям'ю сустрэла хвалёная Амерыка.

Знаёмства з «вольным светам» пачалося адразу пасля таможных цырымоній. Я пачаў шукаць работу. У дзень пісаў да трох дзесяткаў заяў на розныя фабрыкі. Мне ўсюды вельмі абяцалі прадаставіць работу, але мае заявы адразу ж выкідаліся ў карзіны для смецця, як толькі за мной зачыніліся дзверы канторы.

Пасля доўгіх пошукаў я, нарэшце, знайшоў месца дзён з фабрык, але, папрацаваўшы дзесяць дзён, захварэў ангінай. Выклікалі на кватэру ўрача. Пасля другога візиту, нягледзячы на тое, што стан майго здароўя пагаршаўся, урач катэгарычна адмовіўся наведваць мяне яшчэ раз. Для мяне спачатку было вельмі дзіўным, што ўрач адмаўляецца наведваць хворага толькі з-за таго, што ў яго няма грошай. У сябе на Радзіме, у Савецкім Саюзе, я прывык да клопатаў, якімі акружаюць хворага, да бясплатнай медыцынскай дапамогі. У «вольным свеце» ўсё інакш. Я напярэўся. Але ў мяне было ўскладненне на левае вуха.

Есць такая прымаўка: «Адна бяда не ходзіць, другую за сабой водзіць». Праз тыдні тры захварэла жонка. У нашай кватэры з'явіўся ўрач па прозвішчу Бер. Ён уважліва мацаў пульс, заглядаў у рот, пасля чаго пісаў рэцэпт і папярэджаў, што кожная выпісаная ім таб-

летка каштуе паўдолара. Пасля гэтага ён браў пяць долараў за візіт і знікаў, каб на другі дзень прыйсці зноў.

І вось пасля чацвёртага візиту ўрач прарабіў цырымонію папярэдніх дзён і, мне здаецца, канчаткова вырашыў «паставіць» хворую на ногі. Ён раскрыў свой вялікі скураны партфель, выняў з яго маленькую бутэлечку, пракалоў корак іголкай і вырашыў зрабіць укол пеніцыліну. Але ў гэты самы момант мая жонка паспела сказаць, што ў нас няма больш грошай, каб заплаціць яму. Доктар застыў у тым становішчы, у якім яго засталі словы «няма грошай». Па ўсім яго цэсле прабеглі дрыжыкі, вочы заблішчэлі нядобрымі агеньчыкамі. На твары былі гнеў і пагарда да хворага. Я спалохаўся, што ён кінецца на мя і пачне біць. Усё гэта працягвалася вельмі нядоўга. Не зрабіўшы ўколу, урач выпрастаўся, і ў наш адрас панеслася брудная лаянка і праклёны, якія ён пасылаў на нашы галовы. Выціснуўшы вадкасць са шпрыца ў шклянку прабірку і сунуўшы яе ў кішэню, ён схпіў свой парывіст партфель і выскочыў на вуліцу.

Спяшаючыся, ён згубіў сваю пальчатку на футры. Я знайшоў рэч, калі ўрач зачыніў дзверы з другога боку. Выбег на вуліцу, хацеў аддаць пальчатку ўладальніку, але яго ўжо не было. У паветры застаўся толькі пах адпрацаванага бензіну ад аўтамабіля зялёнай доларавай душы.

Вось аб усім гэтым я і хацеў расказаць вам, дарагія землякі.

ЗША.

Глеб Т.

Спорт

МАГІЛЕУ. Тут закончылася другая Усебеларуская зімовая спартакіада прафсаюзаў. Шэсць дзён на лыжных дыстанцыях, лёдавых палях і дарожных праходзілі вострыя схваткі і палёўнікі спартсменаў.

Перамогу ва ўсіх відах праграмы заваявалі спартсмены першага калектыву Мінскага абласнога Савета прафсаюзаў. Другое ганаровае месца таксама дасталася мінчанам — спартсменам з другой каманды Мінскай вобласці. Трэцім прызерам спартакіады стала каманда Віцебскай вобласці.

У Клайпедзе праведзена асабіста-каманднае першынство Савецкага Саюза па фехтаванні сярод моладзі. У ім прынялі ўдзел зборныя каманды саюзных рэспублік, Масквы, Ленінграда.

Беларускія фехтавальшчыні, апрадзіўшы каманду Украіны, занялі чацвёртае месца. Наперадзе — каманды Масквы, РСФСР і Грузіі.

У асабістых спаборніцтвах вялікага поспеху дабіўся студэнт Беларускага інстытута фізкультуры Сяргей Пячко. У баіх на шпагах ён заняў другое месца і ўключаны кандыдатам у зборную каманду СССР па падрыхтоўцы да маладзёжнага першынства свету.

Мацей Райцаў

ПАДАРОЖЖА НА РАДЗІМУ

вор'е. І нават крыху халаднавата. На вакзале было мнагалюдна. І калі прыйшоў цягнік, цяжка было зрабіць пасадку не абладавчанаму рэчамі, а нам з двума вялікімі чамаданамі зусім немагчыма. Так мы стаялі ў баку, чакаючы, пакуль усе ўсядуцца. К нам падыйшоў чалавек у форме чыгуначніка і, узяўшы адзін з чамаданаў, запрасіў ісці з ім. Пасадзіў нас у другі вагон і сказаў, што ўбачымся пазней, а цяпер не мае часу затрымацца каля нас.

Аказалася пазней, што гэта быў начальнік цягніка. Некалькі разоў потым прыходзіў запытацца, ці ўсё ў парадку. Калі суседзі-пасажыры пачулі, што мы гутарым па-англійску, цікавасці канца не было. І кніжкі дарылі, і значкоў Петэру напавешвалі, і паштовых марак надавалі, а адзін украінец, што ехаў з поўначы, дзе ён працуе, змусіў Петэра ўзяць пяць рублёў. Нават, калі пішу гэтыя радкі намнога пазней за гэтыя здарэнні, камяк паднатвэцца да к горлу і слёзы на вочы набягаюць. Айрыс так расчулілася, што кандуктарка, заўважыўшы яе ўсхваляванасць, папрасіла ўсіх накінуць нас у спакоі пад прэтакстам, што мы будзем піць чай, які яна ў тую ж хвіліну прынесла.

Вось толькі цяпер мы змаглі з'есці хлеб і рыбу гатаваную, якая так добра выглядала і выклікала ў нас апетыт на вакзале ў Оршы, дзе мы гэта ўсё закупілі.

Праехалі Крычаў... Вось і Камунары. Народу поўна. Знаёмыя будынкі. Знаёмыя дарогі. Нават былі там і знаёмыя людзі. Не знаёмыя, а зусім родныя, кроўныя. Вышлі на маленькай станцыі, апошняй на беларускай зямлі, на станцыі Журбін. Тут, развітаўшыся з нашымі новазнаёмымі знаёмымі, сябрамі і з кандуктарам, які ўсе высунуліся з вокнаў і махалі нам, як сваім старым знаёмым ці родным, мы накіраваліся да будынка вакзала.

Але вось гэта дык сюрпрыз! Не прайшлі мы на-

ват і паловы свайго пешаходнага маршруту па сцяжынцы, што агібала толькі што скошаную лужайку, як убачылі дзвюх жанчын, якія белгі нам насустрач. Я падумаў сабе, што яны бягуць, каб хутчэй заняць месца ў аўтобусе ці штосьці такое. Але раптам пачуў сваё імя, выкрыкнутае, як выпаленае з гарматы. І ў той жа момант я апынуўся ў такіх моцных абдымках, што аж выпусціў з рук чамаданы. Гэта была наша Клава — мая сярэдняя сястра. Памятаю яе хударлявай адзінаццацігадовай дзяўчынкай, а цяпер якая вялікая! Я паспрабаваў быць гаварыць, але словы не каціліся, той камяк зноў загародзіў ім дарогу. Гэта была мая чарга праслязіцца. Тут жа з Клавай была і старэйшая сястра Вера. Яны былі ў Касцюковічах за пакупкамі. Вось так спаткалі мы палавіну маіх родных.

Калі дайшлі да вакзала, я патурбаваўся аб праблеме даезду да вёскі.

— Каб не чамаданы, то мы б пайшлі пешшу. Пагода такая добрая — вясёлая, — сказаў я.

— Ды гэта зусім і не праблема, — адказала Вера.

І за пяць мінут мы ўжо мелі транспарт у вёску, дзе жыў маці. Вера дастала дзесьці аўтамашыну, і мы рушылі ў дарогу.

Мінулым летам надвор'е было вельмі дажджлівае. Дарогі размыла, а трактары і грузавікі размясілі, раскапалі ўсе прасялячныя дарогі да немагчымасці. Саўгас за-

раўноўваў, засыпаў калдобіны, але гэта доўга не трымалася. Тры кіламетры мы ехалі мінут дваццаць, але, нарэшце, цераз палі і сенажаці дабраліся да месца. Калі грузавік спыніўся перад хатай, з акна, трымаючы на руках Піначку (Верыну дачушку), выглянула маці і хутчэй выскочыла з хаты, чым я з кабіны аўтамашыны.

— Мацвейка, Мацвейка, Мацвейка мой родненькі! А чаму ж ты тэлеграмы не выслаў?

І вачам сваім не верыла, бо кожныя некалькі хвілін яна, нібы каб пераканацца, наляў я ці мо' міраж, датыкалася да мяне рукою. К гэтаму часу Айрыс выйшла з кабіны і Петэр злез з кузава. Я пазнаёміў іх з мамай. Вось тут яна сапраўды расплакалася. Дагэтуль неяк трымалася.

Пакуль мы абдымаліся ды цалаваліся, вакол машыны і нас сабралася шмат людзей

з вёскі, а дзеці, здаецца, усе. На кірмаш выглядала ўсё гэта.

Дваццаць год! Апошні раз я бачыў маму, калі ёй было столькі год, як мне сягоння, а я быў дваццацігадовым хлопцам, які яшчэ не галіўся. А сёння ўжо нават валасы пасівелі.

(Працяг у наступным нумары).

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

НАШ АДРАС

Мінск, Ленінскі праспект, 77. Дом друку, Рэдакцыя газеты «Голас Радзімы».

М. Райцаў з жонкай Айрыс. Фота Петэра Райцава.